

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz ikinci İçtima

12 . 5 . 1337 Perşembe

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	280	gönderildiğine dair Elmalı Bidayet Mahkemesi Riyasetinin tezkeresi	281
2. — Âzayı Kiram muamelâtı	280:281	2. — Taklibi Hükümet cürmünden dolayı tahtı muhakemeye alınan Tokad Mebusu Nâzım Beyin 15 sene küreğe konulmasına ve Karahisarı Sahip Mebusu Mehmed Şükrü Beyle Bursa Mebusu Şeyh Servet Efendinin ademi mesuliyetlerine karar verildiğine dair Ankara İstiklâl Mahkemesi Riyasetinin tezkeresi	285:286
1. — Mebuslardan bâzılarına mezuniyet verilmesine dair Divanı Riyaset kararı	280	6. — Takrirler	284
2. — Taklibi Hükümet cürmünden dolayı tahtı muhakemeye alınan Takod Mebusu Nâzım Beyin on beş sene küreğe konulmasına ve Karahisarı Sahip Mebusu Mehmed Şükrü Beyle Bursa Mebusu Şeyh Servet Efendinin ademi mesuliyetlerine dair Ankara İstiklâl Mahkemesi Riyasetinin tezkeresi	285:286	1. — Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Bey ve arkadaşlarının, Yozgad isyanında methaldar olan dört kişinin İstiklâl Mahkemesine teslim edilmelerine dair takriri	284:285
3. — Lâyhalar	281,285	7. — Muhtelif evrak	281
1. — Sigara kâğıdı inhisarına dair kanun lâyihası	281	1. — Orduya ihda ettiği ikinci tayyarenin kabulüne dair Erzurumlu Nafiz Beyin telgrafı	281
2. — Müdafaai Milliye bütçesine 12 milyon lira ilâvesine dair kanun lâyihası	285	8. — Mazbatalar	281
4. — Teklifler	283	1. — Merzifon - Çorum - Çalathı yolunun turku umumiye meyanına ithaline dair kanun lâyihası ve Nafia Encümeni mazbatası	281:283
1. — Antalya Mebusu Halil İbrahim Beyin, Matbuat Kanununun tadili hakkındaki kanun teklifi (2/307)	283		
5. — Tezkereler	281,285		
1. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Miğirdiç hakkındaki evrakı hükmiyenin			

BİRİNCİ CELSE

Saat : 2,30 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİP — Ziya Hürşit Bey (Lâzistan)

REİS — Meclis küşat edildi, zaptı sabık okunacak.

(Zaptı sabık okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Adnan Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikâat ve zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu.

Besim Atalay Beyin, Köyhocası mecmuasının köylere tevzi edilmesi hakkındaki teklifi müzakere edilerek işbu teklifin yalnız Heyeti Vekileye tebliği kabul edildi.

Siverek Mebusu Abdülgani Beyin, Siverek livasının müstakil liva haline ifrağına

Ve Kütahya Mebusu Cemil Beyin, kâtibi-adillerden Temettü Vergisi alınmamasına

Ve Muş Mebusu Mahmud Sait Beyin, şehit ümera ve zâbitan ailelerine mafevk rütbe üzerinden maaş tahsisine

Ve Abdullah Azmi Efendinin, şüheda ailelerine mükâfatı nakdiye itasma dair teklifleri reddolundu.

Tunalı Hilmi Beyin, Ereğli Kömür Havzasındaki amelenin terfi hallerine dair teklifi Müdafaa-i Milliye, İktisat, Sıhhiye, Kavanin ve Muvazene-i Maliye encümenlerine,

Antalya Mebusu Hasan Tahsin Beyin, Antalya'da inşa edilecek Darülhilâfe Medresesine muktazi kerestenin meccanen katına müsaade edilmesine dair teklifi İktisat Encümenine

Van Mebusu Haydar Beyle rüfekasının merhum Naci Bey ailesine maaş tahsisine dair teklifi Muvazene Encümenine

Kayseri Mebusu Ahmed Hilmi Beyin, Kayseri'den Ulukışla'ya kadar dekovil inşasına dair teklifi Nafia Vekâletine

Konya Mebusu Çelebi Efendi ile Refik Beyin İhtikârın men'ine dair teklifi kanunisi Lâyiha

Encümenine havale olundu. Besim Atalay Beyin, gayrimillî köy isimlerinin tebdiline dair teklifi hakkında müzakere cereyan ederek Hükümette tebliğine karar verildi.

Aydın Mebusu Esat Efendi ile rüfekasının Aydın muhacirlerine muavenet edilmesine dair takriri Anteb muhacirlerine de teşmil edilmek üzere tasviben Dahiliye Vekâletine havale edildi. Kırşehir Mebusu Sadık Beyin, Memurin Muhakematının mehakimi nizamiye marifetiyle rüyet edilmesine dair takriri hakkında müzakere cereyan ederek Adliye Encümenine havalesi karar-gir oldu. Ve teneffüs için Celse tatil olundu.

Ekseriyet hâsıl olamadığından ikinci Celse açılmamıştır.

Birinci Reisvekili

Hasan Fehmi

Kâtip

Ziya Hürşid

Kâtip

Mahmud Said

REİS — Zaptı Sabık hakkında mütalâa varmı? (Kabul sesleri) İtiraz eden yok, binaenaleyh zaptı sabık kabul edildi.

2. — ÂZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Mebuslardan bâzılarına izin verilmesine dair Divanı Riyaset kararı*

REİS — Divanı Riyasetin Beşinci İctimaında esamisi zirde münderiç zevatın hizalarında gösterildiği vecih üzere mezuniyetleri tensibedilmiştir. Keyfiyet Heyeti Umumiyyenin nazarı tasvibine arz olunur.

Celâlettin Arif Beye Marinbad kaplıcalarında tedavi edilmek üzere dört ay.

Celâlettin Arif Beyin mezuniyetini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Hamdi B. (Siird) in dairei intihabiyesine

azimet etmek üzere (3) ay mezuniyetini kabul buyuranlar. Kabul edilmiştir, efendim.

Şevki B. (İçel) e, azimet avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Necip B. (Mardin) e, azimet avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul edenler, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Tahsin B. (Maraş) a, azimet ve avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Sadullah B. (Menteşe) ye, azimet ve avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Abdullah Faik Ef. (Adana) ya, azimet ve avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Ali Rıza Ef. (İçel) e, bir ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar lütfen, el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Cevdet B. (Kırşehir) e, üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Hafız İbrahim Ef. (İsparta) ya, azimet ve avdet haricolmak üzere üç ay mezuniyet verilmiştir. Kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

5. — TEZKERELER

1. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Mıgırdıç hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Elmalı Bidayet Mahkemesi Riyasetinin tezkeresi.*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Mıgırdıç hakkında Elmalı Bidayet Mahkemesinden mevрут evrakı hükmiyeyi Adliye Encümenine havale ediyoruz.

7. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Orduya hediye ettiği ikinci tayyarenin kabulüne dair Erzurumlu Nafiz Beyin telgrafı*

REİS — Erzurumlu Tüccardan Nafiz Beyin Orduya hediye ettiği ikinci tayyare Eski-

şehir'e vâsıl olduğundan kabul edilmesine dair telgraf var. Malûmuâliniz mumaileyh tarafından hediye edilen bir tayyare evvelce gelmişti ve Meclisi Âlinize tebliğ edilmişti. Bir ikinci tayyareyi daha Nafiz Bey Orduya hediye ediyor.

Ankara Büyük Millet Meclisi Reisi Mücahidi âzam Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Namı bendegâneme olarak ikinci defa müba-yaasına sayei devletlerinde muvaffak olduğum tayyarenin Eskişehir'e vâsıl olduğunu şimdi Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretlerinden aldığım tebşir telgrafnamesinden istipsar eyledim. Vatan ve Millete nâcizane olan şu hedi-yemin de orduyu millî namına kabul buyurul-masını istirham eyler ve kemali ihtiramla müba-rek ellerinden öperim efendim. (Alkışlar).

Erzurumlu
Nafiz

REİS — Efendim, tensip buyurursanız Makamı Riyaset münasip bir cevap yazar. (Münasip sesleri).

3. — LÂYİHALAR

1. — *Sigara kâğıdı inhisarına dair kanun lâ-yihası*

REİS — Sigara kâğıdı inhisarına dair Heyeti Vekileden mevрут lâ-yihai kanuniyeyi Kavanin ve Muvazenei Maliye encümenlerine havale ediyoruz.

8. — MAZBATALAR

1. — *Merzifon - Çorum - Çalatlî yolunun turku umumiye meyânına ithaline dair kanun lâ-yihası ve Nafia Encümeni mazbatası.*

REİS — Merzifon - Çorum - Çalatlî tarihinin turku umumiye meyânına ithali hakkındaki tek-lifin muvafık olduğuna dair Nafia Encümeni mazbatası var. (ret sesleri).

Efendim bu; Meclisi Âlinizce evvelki bir mü-zakerede tasvibedilmiştir. Şimdi bir isim hatası var, tashih olunacak, yeni bir teklif değildir. Nafia Encümeni mazbatas, okunacak.

Riyaseti Celileye

Merzifon - Çorum - Çalatlî tarihi hususisinin turku umumiye meyânına ithaline dair İera Vekilleri Riyaseti Celilesinin merbut lâ-yihai ka-

nuniyesi ile esbabı mucibe mazbatası encümeni-
mizde mütalâa ve müzakere olundu, mezkûr hat-
tın turku umumiye meyanına ithali esasen ka-
bul edilmiş ve keyfiyet sadece bir isim tashihinden
ibaret görülmüş ve kabulü encümenimizce ten-
sibedilmiş olmakla Heyeti Umumyenin tasvi-
bine arz olunur.

Nafia Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Rasim Osman Nuri

Kâtip
Abdurrahman Dursun

REİS — Mütalâa var mı efendim? (Kabul
sesleri) Nafia Encümeni namına izahat evrile-
cek mi (Hacet yok sesleri).

Başka söz alan da yok maddeler okunacak.

MADDE 1. — Merzifon - Çorum - Çalatlî
tariki hususisi turku umumiye meyanına ithal
edilmiştir.

MADDE 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden
muteberdir.

MADDE 3. — İşbu kanunun icrasına Nafia
ve Maliye Vekilleri memurdur.

VEHBİ Ef. (Konya) — Efendim geçen defa
söylemiştim. Bu bizde bir hastalık oldu, rica
ederim, turku umumiye meyanına dâhil olma-
dık bir iki yer kaldıysa bir maddei kanuniye
ile bir kanun yapalım. Her yola turku umu-
miyedendir diyelim çıkalım ve bu meseleden
kurtulalım. Turku hususiyenin turku umumi-
yeye ithaline dair bir takrir... biz de burada
kabul edelim. Peki ama para nerede? Pul nerede?
Adam nerede?

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Bu yol
evvelece kabul edilmişti hoca efendi.

REİS — Tensip buyursanız esbabı mucibe
lâyihası pek muhtasardır onu okuyalım. Mesele-
yi izah eder. Kısadır. Nafia Encümeni izahat
vermediği için zannediyorum ki rüfeka yeniden
bir yol ihdas ediliyor zanniyle itiraz ediyorlar.

Esbabı mucibe mazbatası

T. B. M. M. Heyeti Riyaseti Celilesine

Büyük Millet Meclisinin 14 . II . 1337 tarihli
ve (Yüz ellinci) İctimam birinci celsesinde
Merzifon - Çorum - Çalatlî tariki hususisinin tur-
ku umumiye meyanına ithali hakkında kabul
buyurulmuş olan mevaddı kanuniye tarafı âci-
ziden takdim edilmiş olan esbabı mucibe ve me-
vaddı kanuniye lâyihaları mucibince Merzifon -

Çorum - Çalatlî diye muharrer olması lâzımge-
lirken her nasılsa sehven Merzfon - Havza -
Çalatlî diye tahrir edilmiş olduğundan leffen
takdim kılınan lâyihai kanuniyenin tasdiki es-
babının istikmal buyurulması mâruzdur efen-
dim.

21/Şubat/1337

Umuru Nafia Vekili namına
Mahmut Celâl

NEBİL Ef. (Karahisarî Sahip) — Efendim,
bendenize kalırsa demin arz ettiğim nokta bu-
rasıydı. Mesele sırf bir isim tashihinden ibaret
kalmıyor.

Evvelâ Meclisten geçiyor. Diğer bir isimle
falan falan yerin turku umumiye meyanına ith-
ali deniyor, şimdi bunun yanlış olduğu anla-
şılıyor, tashih olunsun diye geliyor. Evvelki
isimle Meclisten çıkanlar ilga olunuyor mu,
olunmuyor mu? Buraya dair Mazbata Muharriri
Bey izahat versinler. (Havza esasen dâhildir
sesleri)

İhtimal ki, o da kalıyor...

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUT CELÂL B.
(Saruhan) — Mesele yalnız bir isim tashihinden
ibarettir.

NAFİA VEKİLİ ÖMER LÜTFİ B. (Amas-
ya) — Efendim, mevzuubahsolan yol; Havza'dan
ve Çorum'dan geçerek Yozgad'a gelmek
üzere Çalatlî'da Yozgad - Ankara tariki umumi-
sine mü'lâki olur. Bunun ismi zikredilirken Hav-
za - Çorum - Çalatlî denecek iken zannederim
Merzifon - Havza diye tersine sayılmış bir tâ-
bir hatasıdır. Bunun tashihini Meclisi Âlinizden
istirham ettik. Aynı yoldur efendim. (Kabul et-
tik sadaları)

REİS — Başka söz istiyen var mı?.. (Yok
sesleri)

Birinci maddeyi kabul buyuranlar lütfen
ellerini kaldırsınlar. (Tekrar okunsun sadaları)
Maddeyi bir daha okuyunuz.

MADDE 1. — Merzifon - Çorum - Çalatlî
tariki hususisi turku umumiye meyanına ithal
edilmiştir. (Muvafık sesleri)

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Böyle
bir maddei kanuniyeye lüzum var mı efendim?
Tashih olunmuştur, denilsin... Yeni bir maddei
kanuniye yapmaya lüzum yoktur.

REİS — Efendim bu şekle mütaallik tadil-
name de yoktur. Söz alan da yok, maddeyi re-

ynize arz ediyorum. Birinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. (Ekseriyet yok sadaları) Efendim, ellerinizi indiriniz.

ZAMİR B. (Adana) — Reis Bey neden ayrıca bir madde kanuniye tanzim ediliyor. Tashihini kabul edelim.

ŞEVKİ B. (İçel) — Ne için Mazbata Muharriri izahat vermiyor?

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahip) — O halde ısrara lüzum yoktur.

REİS — Efendim, Yozgad Mebusu Süleyman Beyin bir takriri var.

Riyaseti Celileye

Bu kanun evvelce müzakere ve kabul olunmuştur. Yalnız kanunda isim tashih edilecek, badettashih kabulünü teklif ederim.

Yazgad

Süleyman Sırrı

REİS — Badettashih; ne suretle efendim?

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Hata ne ise o tashih edilecektir.

REİS — Efendim, bir takrir daha var.

Riyasete

Kanunun birinci maddesi Merzifan - Çorum - Çalathı tarzında tashih edilmiştir.

Amasya

Ömer Lûtfi

(Hangi kanun sesleri)

REİS — Mevzuu müzakere olan kanun..

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, teklif olunan encümenin maddesi, kabul olunmadıktan sonra böyle tadilnameler nabemahaldır.

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Biz şimdiye kadar böyle bir şey işitmedik. Bir kanunun ibaresi müphem olur. Tefsir edilir.. Yahut yanlış bir ibare olur tayyedilir. Bu tadil ediliyor. Böyle bir şey görmedim veyahut bir şey ilâve edilir. Fakat kanun tashih edilsin, bu olmamıştır.

NAFIA VEKİLİ ÖMER LÜTFİ B. (Amasya) — Efendim zannediyorum ki, mesele anlaşılmıyor. Esasen Merzifan - Çorum - Çalathı yolunu turku umumiye meyanına kabul ettiniz ve kanun yapıldı. Bu kanunda Merzifan - Havza - Çorum, Çalathı denmiş.. Kanun bu şekilde kalırsa Merzifon ile Havza arasında ayrıca ve yenden bir yol yapmak lâzımgelir, halbuki bu yol

meveuttur. Bu kanun bu şekilde kalırsa ibare hatasından dolayı o yolun yanına yeni bir yol daha yapmak lâzımgeliyor. Mesele falan tarihli kanun şu suretle tashih olunmuştur» dan ibaret tir. Verdiğim takrir de o mealdedir. Yalnız kanunun tarihi hatırımda olmadığı için - yalnız - kanun dedim ve tarihini koyamadım. Merzifon - Çorum - Çalathı, diye tashih olunsun... Çünkü, yol üzerinde işe başlamadık.

AHMET HİLMİ B. (Kayseri) — Reis Bey Encümene...

REİS — Bunu encümene iade edelim. Falan tarihte kabul edilen şu kanun şu şekilde tashih olunmuştur, yolunda bir madde teklif ederlerse o zaman reyî âlinize arz ederim. Encümene iadesini tensip buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar.

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahip) — Reis Bey, müsaade buyurun, madde iki defa reye konu, kabul edilmedi, encümene nasıl gider, efendim?..

REİS — Müsaade buyurun efendim, Heyeti Celilenize neticei kararı henüz tebliğ etmiyorum... Kanunun şeklini encümen nâkis olarak tertibettiğinden dolayı ekseriyete iktiran etmedi... Encümene iadesini reyimize arz ettim, onu da şimdi tebliğ ediyorum. O da ekseriyete iktiran etmedi. Binaenaleyh, mevzuu müzakere kalmadı.

4. — TEKLİFLER

1. — *Antalya Mebusu Halil İbrahim Beyin, Matbuat Kanununun tadili hakkında kanun teklifi (2/307)*

REİS — Antalya Mebusu Halil İbrahim Beyin Matbuat Kanunundan teminat akçesinin ilgasına dair teklifi kanunisi var, Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

BASRİ B. (Karesi) — Efendim, demin mevzuu müzakere olan kanunun reye vaz'ında bittabi madde ekseriyete iktiran etmeyince ve encümene iadesi de ekseriyete keza iktiran etmeyince madde reddedilmiş demektir.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Eski şekil kabul edildi, ama...

REİS — Efendim, reddolunan, tashih için verilen tekliftir. Esasına taallûku yoktur. Reddedilen bu şekli muaddeldir. Esas mevzuubahis değildir.

6. — TAKRİRLER

1. — *Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Bey ve arkadaşlarının Yozgad isyanında methaldar olan dört kişinin İstiklâl Mahkemesine verilmesine dair takriri.*

Riyaseti Celileye

Akdağmadeni kazasının Dedefakihli kariyesinden molla Osman yeğeni Salim,

Akdağmadeni kazasından Seyit Hocaoğlu Mehmet,

Akdağmadeni kazasından Tatlı kariyesinden Sadıroğlu Hüseyin.

Yozgad'ın Sogallı kariyesinden Molla Durak.

Balâda esamîsi muharrer eşhas hali şekavet ve isyanide buldukları ve Karahisar Nahiyesi Müdürü Tevfik Efendi ile Jandarma Kumandanı Mehmet Çavuşu şehit ve Yozgad Mebusu Bahri Beyin, Maden kasabasını bastıkları sırada emvalini gasp ve yağma ve kasasını kırarak nuku du mevcudesini müsadere ve iki hanesini hedim ve ihrak etmişlerken ve daha birçok hanumanın sönmesine sebebiyet vermişlerken bu kere efrat meyânında sevk olunmak üzere Ankara'ya gönderilmişlerdir. Öteden beri fikri şakavet ve isyan besliyen ve bâlâda arz edildiği veçhile birtakım hanumanın mahvını bâdi olan eşkiya ve usatı merkumeden vatan ve memleketin menfaat yerine mazarrat göreceği ve mâsum birtakım efradı firar ve isyana sevk eyliyecekleri derkâr bulunduğu cihetle merkumunun alkonularak hemen İstiklâl Mahkemesine teslim ve haklarında hükmü kanunun tatbik ve icra edilmek üzere Müdafaai Milliyeye havalesini arz ve teklif eyeriz.

12 Mayıs 1337

Yozgad Mebusu
Süleyman Sırrı

Yozgad
Bahri

Yozgad
Ahmet

(Pek doğru, muvafık, sesleri)

REİS — Efendim işbu takririn Müdafaai Milliyeye Vekâletine havalesini arzu buyuruyor musunuz?

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Efendim müsaade buyurun, takrir sahipleri biraz izah versinler. Bu adamlar hali şekavette midir? Beraet mi etmişler? Nasıl geziyorlarmış? İstimanı etmişler? Koyuvermişler mi? İzah versinler.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Efendim takririn bâlâsında esamîsi gösterilen eşhas Kara Mustafa çetesinde, aynaçı uşakları müfrezesinde beraber buldukları halde, hali isyanda ve şekavette bulunuyorlardı. Bunlar Akdağmadeni'ne merbut Karadağ nahiyesini basarak, orada Nahiyeye Müdürü Tevfik Efendi, ve jandarma çavuşu Mehmet Çavuşu sureti faciada şehit ettiler. Madeni bastıkları sırada Bahri Beyin iki hanesini ihrak ve hattâ kasasını kırıp nakdini tevzi ve taksim edenler bunlardır. Binaenaleyh her ne suretle olursa olsun bugün askerle beraber buraya gelmişlerdir. Haklarında mahkeme tarafından hiçbir tahkikat ve saire yapılmamıştır. Bundan bilistifade cepheye gidiyorlar. Binaenaleyh böyle bir fikri isyan besliyen şakâlerin şimdi cephede hiçbir vakit hizmet edemeyeceği aşikârdır. Binaenaleyh bunların Müdafaai Milliyeye Vekâletince İstiklâl Mahkemesine tevdiini teklif ediyoruz.

BİR MEBUS BEY — Hükümet bunları nasıl koyuvermiş, askere almış da cepheye sevk ediyor?

SALİH Ef. (Erzurum) — Burada bir Hükümetimiz var, bir İstiklâl Mahkememiz var, bu zatlar Meclisi bu gibi şeylerle meşgul etmekten Hükümete müracaat ederler, tabii Hükümet icabederse bunları İstiklâl Mahkemesine tevdi eder, mesele kapanır.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Bir âzânın mercii Meclisi Âlinin riyasetidir.

SALİH EFENDİ (Erzurum) — Hükümet de bu işi yapar efendim.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Bendenize Hükümetten sual lâzımdır. Bu adamlar bu kadar şekavet icra etmişler, bu kadar hanuman söndürmüşler şimdiye kadar niçin haklarında takibat yapılmadı ve niçin serbest bırakıldı?

SALİH Ef. (Erzurum) — Hükümetten istizah edilecek bir mesele değil;

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Efendim, orta yerde beş altı adamın ismi okundu; verilen bir takrirden bunlar maznun olarak gösteriliyor. Kanun nazarında maznun denilmek için her halde merciünden sâdır olmuş bir sıfat olması lâzımgelir. Binaenaleyh bendeniz teklif ediyor bu hususun vâkı olduğu, adliyece takibatta tâbi tutulduğu anlaşıldıktan sonra bu gibi askerlerin sınıfı askeride bulunması doğru ola-

madığından dolayı Müdafaai Milliye'nin nazarı dikkati celbedilebilir. Bu cihet anlaşılmalı, bir takrirle, tahmin edilen mükellefiyeti askeriye ref'edilemez, anlaşılın, ondan sonra Müdafaai Milliye'ye gitsin efendim.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Alelu-sül tahkikatı yapılır. Fakat bunlar tehir edilsin, sevk edilmesin.

ZAMİR B. (Adana) — Şu halde Hükümet bu hususta hiçbir takibatı kanuniyede bulunmuş mu? Bulunmamış mı?

REİS — Yozgad isyanı zamanındaki âsilere şâmil olmak zemininde yazılmış, ortada bir fikir var, Adliye Vekâletinden soralm, Adliye muhakeme işine vaziyet etsin, diğer bir fikir var, sahibi takrirlerin talebi veçhile Müdafaai Milliye Vekâletine havalesi, bir de Mazhar Müfid Beyin izah ettikleri veçhile sual şeklinde sorulması, binaenaleyh reyinize arz ediyorum, başka söz alan da yoktur.

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Reis Bey bir takririm var.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — İster Adliye Vekâletinden sorunuz, her ne suretle olursa olsun sorunuz, yalnız bunlar neticei tahkikata kadar sevk edilmesin, burada alıkonulsun; firarlarına meydan verilmesin.

HACI TEVFİK Ef. (Kângırı) — Bu takrir istida ve ihbar makamındadır. Mutazarrır olan zevatın birisi burada, kendisi şahsan istida edebilirdi, tahkikat yapmak lâzımgelir.. Nereye havale edilecek ise oraya havale edilsin.

REİS — Bir takrir var :

Riyaseti Celileye

Maznun olarak gösterilen eşhasa atfolunan ceraimden dolayı takibatı kanuniye ifa ediliyorsa müstesna olarak muamele yapılmasına cevaz verilemeyeceğinden evvel emirde sorulduktan sonra Müdafaai Milliye'ye malûmat itasını ve merkumunun askerlikten alınarak ciheti adliye'ye veya İstiklâl Mahkemesine teslimlerini teklif ederim.

Saruhan
Refik Şevket

REİS — Efendim, Refik Şevket Beyin takririni reyinize arz ediyorum. Evvelâ Adliye'den ve icabeden makamattan soracağız. Haklarında takibatı kanuniye icra edildiği anla-

şıldıktan sonra Müdafaai Milliye Vekâletine yazacağız. Refik Şevket Beyin takririni kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmedi.

Efendim, tensip buyurursanız bu bir şikâyetnamedir. Kavanini mevzua dairesinde ifayı muamele edilmek üzere Heyeti Vekilenin nazarı dikkatini celbedelim. (Doğru sesleri) Heyeti Vekileye havalesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir. Heyeti Vekilenin nazarı dikkatini celbediyoruz.

2. — *Müdafaai Milliye Vekâleti bütçesine (12 000 000) lira ilâvesine dair kanun lâyihası*

REİS — Müdafaai Milliye Vekâletinin 1337 senesi bütçesine (12) milyon lira tahsisatı munzama ilâvesine dair Heyeti Vekileden mevрут lâyihai kanuniye var, Muvazenei Maliye Encümenine havale ediyoruz. Cephe zammı ve sevkiyat fasıllarına ilâve ediyorlar. Geldikten sonra müzakere ederiz.

2. — *Taklîbi Hükümet cürmünden dolayı tahtı muhakemeye alınan Tokad Mebusu Nâzım Beyin 15 sene küreğe konulmasına ve Karahisarı Sahip Mebusu Mehmed Şükrü Beyle Bursa Mebusu Şeyh Servet Efendinin ademi mesuliyetlerine karar verildiğine dair Ankara İstiklâl Mahkemesi Riyaseti tezkeresi*

REİS — Ankara İstiklâl Mahkemesi Heyeti namına Cebelibereket Mebusu İhsan Beyin tezkeresi var.

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Büyük Millet Meclisinin 21 Mart 1337 tarihinde münakit celsei hafiyesinde taklîbi Hükümet cürmünde alâkadar olmaları maznuniyetiyle mahkememize tevдилeri Heyeti Umumiye'ce iktiran ettiği 82 No. 22. III. 1337 tarihli tezkeresi Riyasetpenahileriyle işar buyurulan Tokad Mebusu Nâzım, Bursa Mebusu Şeyh Servet ve Afyon Karahisar Mebusu Mehmed Şükrü Beylerden Nâzım Beyin fiili mezkûre içtisarı sabit olduğundan Kanunu Cezayi Umuminin 46 ncı maddesi delâletiyle ve Hiyaneti Vataniye Kanununun ikinci maddesi mucibince on beş sene müddetle küreğe vaz'ına ve diğer Bursa Mebusu Şeyh Servet ve Şükrü Beylerin ademi mesuliyetlerine Mayıs 1337 tarihinde münakit

muhakemei aleniyyede müttefikan karar verildiği berayı malûmat arz olunnur, efendim.

10 Mayıs 1337

Ankara İstiklâl Mahkemesi

Heyeti N.

İhsan

REİS — Karahisar Mebusu Mehmed Şükrü Beyle Bursa Mebusu Şeyh Servet Efendi hakkında Heyeti Celilenizin takibatı kanuniye icrası yolundaki kararı mahkemenin bu hükmü-

nün kendilerine tebliğ edildiği dakikadan itibaren tabii mürtefidir. Mebusluğa ait masuniyeti kanuniye tamamiyle avdet etmiştir. Diğer zat hakkındaki, mahkemenin hükmü kaziyei muhkeme halinde bulunduğu için bittabi ahkâmı esasiyemize tevfikana maalesef ismini defterimizden ihracedeceğiz.

Efendim, beş dakika teneffüsten sonra bir meselei mühimme için hafi celse akdedeceğiz.

(İkinci celse hafidir.)

